

Rolnummer 6873
Arrest nr. 144/2018 van 18 oktober 2018

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van de artikelen 68 en 69 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, ingesteld door Philip Maes en anderen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en F. Daoût, en de rechters J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, R. Leysen en M. Pâques, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter A. Alen,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van het beroep en rechtspleging*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 19 maart 2018 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 20 maart 2018, is beroep tot vernietiging ingesteld van de artikelen 68 en 69 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 20 december 2017, tweede editie) door Philip Maes, Jörg Heuvels, Johannes Van Den Assem en Robert Van Heyst, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. R. Tijs, advocaat bij de balie te Antwerpen.

Bij hetzelfde verzoekschrift vorderden de verzoekende partijen eveneens de schorsing van dezelfde decreetsbepalingen. Bij het arrest nr. 107/2018 van 19 juli 2018, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 24 juli 2018, heeft het Hof die bepalingen geschorst.

De Vlaamse Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. B. Martel en Mr. K. Caluwaert, advocaten bij de balie te Brussel, heeft een memorie ingediend, de verzoekende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de Vlaamse Regering heeft ook een memorie van wederantwoord ingediend.

Bij beschikking van 25 september 2018 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 17 oktober 2018.

Op de openbare terechtzitting van 17 oktober 2018 :

- zijn verschenen :

. Mr. J. Maes, advocaat bij de balie te Antwerpen, tevens *loco* Mr. R. Tijs, voor de verzoekende partijen;

. Mr. B. Martel en Mr. K. Caluwaert, voor de Vlaamse Regering;

- hebben rechter E. Derycke en voorzitter F. Daoût verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

- A -

A.1. De verzoekende partijen vorderen de vernietiging van de artikelen 68 en 69 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving (hierna : het decreet van 8 december 2017). Ingevolge de bestreden artikelen is het thans in ontginningsgebieden mogelijk om, naast de ontginning van primaire grondstoffen, de ontgonnen grondstoffen mechanisch te bewerken en te verrijken door menging met afbraakstoffen.

A.2. De verzoekende partijen zijn allen eigenaar en bewoner van percelen in de onmiddellijke omgeving van een ontginningsgebied voor zand te Brasschaat. De site maakte reeds het voorwerp uit van meerdere administratieve en gerechtelijke procedures, aangezien er talrijke niet-vergunde nevenactiviteiten werden uitgevoerd, die ernstige stofhinder, geluidshinder, geluidsoverlast, verkeershinder, lichthinder en visuele en esthetische hinder veroorzaakten. Ingevolge een vonnis van 23 mei 2017, naar aanleiding van een milieustakingsvordering, werd de onmiddellijke staking van de werkzaamheden, onder verbeurte van een dwangsom van 10 000 euro per dag, bevolen. Door de diverse juridische procedures slaagden de omwonenden erin de niet-bestemmingsconforme activiteiten, die de grootste hinder voor de buurtbewoners veroorzaakten, te beëindigen.

Met de aanname van de thans bestreden artikelen van het decreet van 8 december 2017 worden de niet-bestemmingsconforme inrichtingen mogelijk in een ontginningsgebied, waardoor de exploitant voortaan de mogelijkheid zal hebben om een nieuwe aanvraag tot het verkrijgen van een omgevingsvergunning in te dienen, waardoor hij zal kunnen overgaan tot het exploiteren van dergelijke inrichtingen.

A.3.1. Als eerste middel voeren de verzoekende partijen een schending aan van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 6 tot 8 van het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (hierna : Verdrag van Aarhus). In zoverre de artikelen 68 en 69 van het decreet van 8 december 2017 bijkomende mogelijkheden binnen de gewestplanbestemming « ontginningsgebied » creëren, zonder dat die bijkomende mogelijkheden het voorwerp hebben uitgemaakt van een openbaar onderzoek en zonder dat de potentiële milieueffecten van die bijkomende mogelijkheden werden onderzocht, of zonder dat hierover adviezen werden ingewonnen of verleend, zouden de voormelde grondwets- en verdragsartikelen zijn geschonden. Immers, er zou een ongeoorloofd onderscheid worden ingevoerd tussen die personen, die in de buurt van een ontginningsgebied wonen en derhalve nooit inspraak hebben gehad in de totstandkoming van de nieuwe mogelijkheden, en alle overige burgers die in de buurt van gebieden met een andere gewestplanbestemming wonen en waarbij het creëren van bijkomende mogelijkheden binnen die gewestplanbestemmingen enkel kan geschieden door de aanname van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, hetgeen steeds gekoppeld wordt aan het doorvoeren van een planmilieueffectenscreening, het houden van een openbaar onderzoek en het inwinnen van adviezen.

Teneinde af te wijken van de toegelaten mogelijkheden en activiteiten binnen een bepaald bestemmingsgebied op het gewestplan, diende men vroeger terug te vallen op een wijziging van het gewestplan, thans uitvoeringsplan. De aanname van een ruimtelijk uitvoeringsplan wordt strikt gereguleerd door de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna : « VCRO ») en vertrekt vanuit een geïntegreerd planningsproces, dat onder meer de opmaak van een scopingnota betreft, waaruit moet blijken of een planmilieueffectrapport moet worden opgemaakt. Vervolgens wordt een openbaar onderzoek georganiseerd en wordt advies ingewonnen van diverse instanties. De procedurele regels met betrekking tot de totstandkoming van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan moeten niet alleen de overheid, die het planinitiatief neemt, maar ook de burgers de mogelijkheid bieden om de effecten van de voorliggende gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen op afdoende wijze te beoordelen en in te schatten. Burgers die het niet eens zijn met de inhoud van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan krijgen de kans om bezwaar in te dienen.

De verzoekende partijen menen dat met de inwerkingtreding van de artikelen 68 en 69 van het decreet van 8 december 2017 eveneens bijkomende mogelijkheden binnen een gebied van een bepaalde gewestplanbestemming, namelijk het « ontginningsgebied », zijn gecreëerd. In tegenstelling tot de situatie waarbij een dergelijke voorgestelde aanpassing zou geschieden via de aanname van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, werd *in casu* geen openbaar onderzoek georganiseerd, werd geen kwaliteitsbeoordeling doorgevoerd en werden geen adviezen ingewonnen. Die adviezen en kwaliteitsbeoordeling zijn echter noodzakelijk, aangezien de inhoud van de bestreden artikelen geenszins als gedetailleerd kan worden beschouwd

en de daadwerkelijke impact van de mechanische verwerking en verrijking van ontgonnen grondstoffen hierdoor niet concreet kon worden ingeschat.

Er is, volgens de verzoekende partijen, geen objectieve, noch pertinente redenen voorhanden waarom de inspraakmogelijkheden van één welbepaalde categorie van burgers op die manier worden ingeperkt. Inspraakmogelijkheden worden op onevenredige wijze beperkt zonder dat hiervoor enige noodzaak voorhanden is of wordt aangehaald en zonder enige verwijzing naar één of ander dringend maatschappelijk belang.

A.3.2. De Vlaamse Regering voert aan dat het eerste middel niet gegrond is. Het uitgangspunt van de verzoekende partijen dat « het creëren van bijkomende mogelijkheden binnen [...] gewestplanbestemmingen enkel kan geschieden door [...] de aanneming van een GRUP » is onjuist. Het is niet omdat de decreetgever in de VCRO heeft voorzien in een « geïntegreerd planningsproces » voor de aanneming van een ruimtelijk uitvoeringsplan dat dit zou betekenen dat diezelfde decreetgever niet langer kan voorzien in een afwijkende decretale regeling. Volgens de Vlaamse Regering erkent ook het Hof dat het aan de decreetgever toekomt te bepalen in welke gevallen en onder welke voorwaarden bij de vergunningverlening afwijkingen van de stedenbouwkundige voorschriften kunnen worden toegestaan.

Ook kan de beperking van de procedurele en inhoudelijke waarborgen redelijk worden verantwoord. Immers, volgens de Vlaamse Regering streeft de bestreden regeling een legitieme doelstelling na, namelijk het duurzaam beheer van de beschikbare primaire delfstoffen en het duurzaam materialenbeheer, en is het toelaten van handelingen die nuttig zijn voor het mechanisch behandelen van de verrijking van delfstoffen in de ontginningsgebieden pertinent en redelijk verantwoord in het licht van die doelstelling. Om de duurzame ontwikkeling te waarborgen en ervoor te zorgen dat de beleidsdoelstelling van de Vlaamse Regering om de beschikbare voorraden primaire delfstoffen zuinig, doelmatig en optimaal aan te wenden, kan worden gerealiseerd, heeft de decreetgever, die in deze materie over een ruimte beoordelingsvrijheid beschikt, geoordeeld dat het noodzakelijk is het in de op de gewestplannen aangewezen ontginningsgebieden expliciet mogelijk te maken dat, naast de ontginning van primaire grondstoffen, ook kan worden overgegaan tot de mechanische bewerking van de ontgonnen delfstoffen en de verrijking van de ontgonnen delfstoffen door menging met afbraakstoffen in het kader van een duurzame materialenkringloop.

Daarnaast stelt de Vlaamse Regering vast dat de rechtsbescherming van de eigenaars niet op onevenredige wijze wordt beperkt. De bestreden regeling heeft niet tot doel een bepaald gewestplan of ruimtelijk uitvoeringsplan te herzien om de hoofdbestemming van een gebied te wijzigen, maar strekt ertoe binnen een welbepaalde gebiedsaanduiding te bepalen welke activiteiten er vanuit stedenbouwkundig oogpunt, naast de ontginning zelf, mogen plaatsvinden. De handelingen die zijn toegelaten in de betrokken gebieden worden bovendien op zo een wijze omschreven dat noch de hoofdbestemming van het gebied, noch de eventuele nabestemming ervan in het gedrang kan komen. De ontginning moet altijd de hoofdactiviteit blijven. Door de beperkte draagwijdte van de bestreden regeling, die op geen enkele wijze afbreuk doet aan de hoofdbestemming van het gebied, was het dan ook niet vereist om in specifieke inhoudelijke en procedurele waarborgen te voorzien die van toepassing zijn bij de aanneming of de wijziging van een ruimtelijk uitvoeringsplan. Bovendien moet de vergunningverlenende overheid de procedurele waarborgen die verbonden zijn aan het onderzoek van een vergunningsaanvraag, waaronder het organiseren van een openbaar onderzoek en het doorlopen van een project-milieueffectrapportage, in acht nemen bij de beoordeling van een vergunningsaanvraag.

Ook de toetsing aan artikel 7 van het Verdrag van Aarhus leidt, volgens de Vlaamse Regering, niet tot een andere conclusie. Een decretale regeling die bij de vergunningverlening voorziet in een beperkte afwijking op de in de gewestplannen en ruimtelijke uitvoeringsplannen van toepassing zijnde stedenbouwkundige voorschriften van een welbepaalde gebiedsaanduiding kan niet worden beschouwd als een plan of een programma dat betrekking heeft op het milieu, in de zin van artikel 7 van het Verdrag van Aarhus. In ondergeschikte orde meent de Vlaamse Regering dat er geen sprake kan zijn van een onevenredige beperking van de inspraakmogelijkheden. Uit de vaststelling dat de bestreden bepalingen niet uitdrukkelijk voorzien in een specifieke inspraakprocedure kan niet worden afgeleid dat de vergunningen die worden afgegeven zouden worden uitgesloten van elke mogelijkheid tot inspraak van het publiek. De uitreiking van een omgevingsvergunning blijft onderworpen aan verschillende belangrijke inspraakmogelijkheden, die toelaten dat een burger zijn stem kan laten horen in de vergunningsprocedure.

A.3.3. De verzoekende partijen menen dat de bestreden artikelen geen legitieme doelstelling nastreven. Het realiseren van een duurzame materialenkringloop wordt op geen enkele manier verhinderd door het respect voor de bestemmingen, noch door het respecteren van de normale inspraakmogelijkheden. Het is net de inspraakmogelijkheid die de voorwaarde vormt voor een duurzaam karakter van het milieubeleid. Ook wordt

nergens in het oppervlakedelfstoffendecreet bepaald dat een duurzaam materiaalbeheer kan of moet worden bereikt door het mengen van een ontgonnen oppervlakedelfstof met extern aangevoerde afvalstoffen.

Ook kan, volgens de verzoekende partijen, de Vlaamse Regering niet ernstig worden genomen wanneer die argumenteert dat de bijkomende mogelijkheden «in lijn liggen met de praktijk». Binnen de ontginningsgebieden is die praktijk immers pertinent onwettig verklaard door de Raad van State en het kan bezwaarlijk de bedoeling zijn dat de wetgever dergelijke illegale praktijken legaliseert, enkel om de illegaliteit ervan te doen ophouden.

De stelling van de Vlaamse Regering als zouden afwijkingsbepalingen restrictief moeten worden geïnterpreteerd en het gebruik ervan behoorlijk worden gemotiveerd door de vergunningverlenende overheid kan eveneens niet worden aanvaard. De bestreden artikelen zijn immers geen afwijkingsbepalingen, aangezien het het onvoorwaardelijk toestaan van mechanische bewerking en verrijking van de ontgonnen delfstoffen betreft.

De verzoekende partijen herhalen dat door de bestreden bepalingen geen inspraakmogelijkheden worden gecreëerd, maar enkel worden weggenomen.

A.3.4. De Vlaamse Regering benadrukt, in een reactie op het arrest nr. 107/2018, dat de door de decreetgever vermelde doelstellingen wel pertinent zijn. De duurzame ontwikkeling bij de ontginning van oppervlakedelfstoffen en de duurzame materialenkringloop zijn enkel relevant voor ontginningsgebieden en gebieden voor de winning van oppervlakedelfstoffen, omdat ontginningsactiviteiten enkel binnen die specifieke bestemmingsgebieden kunnen plaatsvinden.

Bovendien komt het niet aan het Hof toe na te gaan of er ook binnen « andere bestemmingsgebieden » maatregelen mogelijk zijn met betrekking tot de verwezenlijking van de beoogde doelstellingen inzake de bevordering van de « duurzame ontwikkeling » en de « duurzame materialenkringloop ». Een dergelijke beoordeling heeft betrekking op de opportuniteit van de maatregel en behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de bevoegde regelgever.

De Vlaamse Regering is van oordeel dat het Hof te weinig gewicht heeft gehecht aan de specifieke beweegredenen die de decreetgever ertoe hebben gebracht « bijkomende exploitatiemogelijkheden » toe te staan. Die liggen volledig in lijn met het oppervlakedelfstoffendecreet en het materialendecreet en zijn daar perfect verenigbaar mee.

Niet alleen is het verschil in behandeling op het vlak van de mogelijkheid tot inspraak pertinent, maar het is ook redelijk verantwoord. Er wordt geen bestemmingswijziging doorgevoerd; het betreft enkel een verduidelijking van de voorschriften van het betrokken bestemmingsgebied, hetgeen noodzakelijk was gelet op de industriële evolutie op het vlak van de ontginning van oppervlakedelfstoffen en het gebruik van alternatieve materialen ter vervanging van primaire delfstoffen. De doelstelling van de bestreden regeling is om, bij wijze van algemene en abstracte rechtsregel, te verduidelijken wat, in het licht van de huidige beleidsdoelstellingen inzake « duurzame ontwikkeling » en « duurzame materialenkringloop », als bestemmingsconforme activiteiten moet worden verstaan in de gebieden ingekleurd als « ontginningsgebied » of « gebied voor de winning van oppervlakedelfstoffen ». Het planologisch kader blijkt immers geen of onvoldoende rekening te houden met deze gewijzigde beleidscontext.

Daarnaast meent de Vlaamse Regering dat de loutere omstandigheid dat « de uitbreiding van exploitatiemogelijkheden van bestemmingsgebieden ook [kan] worden bereikt via de aanneming van een ruimtelijk uitvoeringsplan, waar inspraakmogelijkheden wel aanwezig zijn », niet kan volstaan om tot een schending te besluiten. Het gebruik van het woord « ook » impliceert immers dat zo een ingrijpen ook op een andere manier tot stand kan komen, zodat de decreetgever redelijkerwijs ervan kon uitgaan dat de bestreden regeling door een parlement kon worden aangenomen.

De stelling van de verzoekende partijen als zou de bestreden regeling een toelating inhouden om « industriële verwerkingsactiviteiten » uit te oefenen, kan volgens de Vlaamse Regering niet worden gevolgd. Dit strookt immers niet met de bestaande adviespraktijk van diverse instanties van de Vlaamse overheid; de vooropgestelde activiteiten zijn wel verenigbaar met de geldende milieukwaliteitsnormen en er is geen sprake van aanzienlijke hinder als de milieuvergunningvoorwaarden worden nageleefd. De handelingen die zijn toegelaten in de betrokken gebieden zijn door de decreetgever op zo een wijze omschreven dat noch de hoofdbestemming van het gebied, noch de eventuele nabestemming ervan in het gedrang mogen komen. De ontginning moet in elk geval de hoofdactiviteit blijven.

A.4.1. Als tweede middel voeren de verzoekende partijen een schending aan van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 2 en 5 van de richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (hierna : « Plan-m.e.r.-richtlijn ») en artikel 6 van de richtlijn 92/43/EG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (hierna : « Habitatrichtlijn »). Doordat de bestreden artikelen werden goedgekeurd zonder voorafgaande passende beoordeling en zonder enig onderzoek naar de negatieve milieueffecten van die bijkomende mogelijkheden in een ontginningsgebied, worden de voormelde grondwets- en richtlijnartikelen geschonden. De artikelen 2 en 5 van de Plan-m.e.r.-richtlijn bepalen dat plannen en programma's dienen te worden onderworpen aan een passende milieubeoordeling, waarna een milieurapport dient te worden opgesteld waarin de mogelijke aanzienlijke milieueffecten van de uitvoering van het plan of programma alsmede van redelijke alternatieven, die rekening houden met het doel en de geografische werkingssfeer van het plan of programma, worden vastgesteld, beschreven en beoordeeld. Artikel 6 van de Habitatrichtlijn bepaalt dat elk plan of project dat, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten gezien, significante gevolgen kan hebben voor een gebied, een passende beoordeling vereist, hierbij rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Het ontbreken van een dergelijke passende milieubeoordeling en bijbehorend milieurapport maakt een schending uit van de artikelen 2 en 5 van de Plan-m.e.r.-richtlijn en van artikel 6 van de Habitatrichtlijn, hoewel de voormelde richtlijnen een rechtstreekse werking hebben.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft geoordeeld dat het loutere feit dat een dergelijke maatregel wordt vastgesteld door de wetgever, niet automatisch betekent dat de kwestieuze maatregel niet als plan of programma in de zin van artikel 2 van de Plan-m.e.r.-richtlijn kan worden beschouwd. De loutere aanduiding van een plan of programma als een wet, decreet of ordonnantie volstaat niet om te ontsnappen aan de passende beoordeling en milieueffectenrapportage. *In casu* moet, volgens de verzoekende partijen, worden vastgesteld dat de thans aangevochten uitbreiding van de toegestane activiteiten binnen een ontginningsgebied als een plan of programma moet worden beschouwd. Die regeling vormt immers de basis waaraan toekomstige vergunningsaanvragen in het kader van de ruimtelijke ordening zullen moeten worden getoetst. De decreetgever heeft de passende beoordeling in de zin van artikel 6 van de Habitatrichtlijn willen omzeilen door het geheel te verwerken in een instrument met wetgevend karakter. De naam van het instrument is echter niet de doorslaggevende factor, wel de concrete gevolgen in de praktijk en de wenselijkheid of de noodzaak om die gevolgen *in concreto* te beoordelen.

Bij de totstandkoming van de bestreden artikelen ontbreekt een dergelijk onderzoek naar de mogelijke aanzienlijke milieueffecten van de uitvoering van het plan volledig. Opnieuw wordt elke vorm van inspraak en adviesverlening door gespecialiseerde instanties over het plan uitgesloten door een decreetgever die zonder aanwijsbare reden van hoger algemeen belang en op onevenredige wijze ingrijpt op de bestaande toestand.

Als gevolg van de bestreden bepalingen wordt een discriminerend onderscheid ingevoerd tussen diegenen die waarborgen van de Plan-m.e.r.-richtlijn en de Habitatrichtlijn genieten, en diegenen die deze niet genieten.

A.4.2. De Vlaamse Regering meent dat de thans bestreden regeling geen plan is dat aanzienlijke milieueffecten kan hebben, zodat de bestreden bepalingen niet moeten worden getoetst aan de artikelen 2 en 5 van de Plan-m.e.r.-richtlijn. Het is geen plan of programma in de zin van artikel 2 van de Plan-m.e.r.-richtlijn, zodat geen plan-m.e.r. diende te worden opgemaakt. Bovendien dient te worden gekeken naar de context waarbinnen de betrokken regeling tot stand is gekomen en naar de waarschijnlijkheid dat de desbetreffende regeling aanzienlijke milieueffecten kan hebben. In die optiek is het, volgens de Vlaamse Regering, logisch dat geen milieueffectbeoordeling werd uitgevoerd. De toepassing van de bestreden bepalingen kan uit zichzelf geen aanzienlijke milieueffecten hebben. Een beoordeling of een project dat wordt vergund met toepassing van de bestreden bepalingen en belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben, kan enkel nuttig gebeuren indien het voorwerp ervan kan worden onderzocht op aanzienlijke milieueffecten, dit wil zeggen dat er duidelijkheid moet bestaan over de precieze draagwijdte van de vergunningsaanvraag en de activiteiten die binnen een welbepaalde zone van het betrokken gebied zullen worden uitgeoefend. Bijgevolg, voor zover de toelating van de uitoefening van bepaalde activiteiten binnen een ontginningsgebied aanzienlijke gevolgen voor het milieu kan hebben, dient dit op dat ogenblik te worden beoordeeld aan de hand van een project-m.e.r. Ontginningsactiviteiten zijn als een project aan te merken dat aan een milieueffectrapport is onderworpen.

Wat de vraag naar de overeenstemming van de bestreden bepalingen met artikel 6 van de Habitatrichtlijn betreft, merkt de Vlaamse Regering op dat, aangezien de bestreden regeling geen « plan of programma » uitmaakt, er derhalve geen passende beoordeling diende te gebeuren. De beoordeling of een project negatieve

gevolgen kan hebben voor de beschermde habitats en soorten kan pas gebeuren indien de precieze draagwijdte ervan kan worden bepaald, dit wil zeggen dat het duidelijk moet zijn of het gaat om een project dat gelegen is in een speciale beschermingszone en voor welke activiteiten precies een vergunningsaanvraag wordt ingediend.

Aangezien de plan-m.e.r.-plicht niet van toepassing is op de bestreden bepalingen en de « milieueffectrapportage » en de « passende beoordeling » niet in het gedrang komen, kan er ook geen schending zijn van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, waardoor het tweede middel ongegrond is.

A.4.3. De verzoekende partijen menen dat de argumenten van de Vlaamse Regering als zouden de bestreden bepalingen geen plan noch programma vormen in de zin van de Plan-m.e.r.-richtlijn, niet kunnen worden gevolgd. Het is ongeloofwaardig te oordelen dat de bestreden artikelen bijdragen tot de bescherming van het leefmilieu. Het toelaten van (*quasi*-)industriële verwerkingsactiviteiten in ontginningsgebieden of gebieden voor de winning van oppervlaktedelfstoffen kan onmogelijk een positief effect hebben op het leefmilieu.

Daarnaast kunnen de nieuwe mogelijkheden inzake verrijking en mechanische bewerking van de ontgonnen stoffen bezwaarlijk als « beperkt » worden beoordeeld en kunnen ze ook niet worden beschouwd als een loutere verduidelijking van een reeds bestaand kader.

Bovendien is het ongeloofwaardig te stellen dat de bestreden artikelen onmogelijk het voorwerp konden uitmaken van een plan-m.e.r., aangezien de milieueffecten pas kunnen worden ingeschat op het ogenblik dat een specifieke vergunningsaanvraag zal worden ingediend. Het doortrekken van die redenering komt neer op het uithollen van de plan-m.e.r.-verplichting ten voordele van een project-m.e.r. en staat lijnrecht tegenover de rechtspraak van het Hof van Justitie. In zijn arrest van 7 juni 2018 (C-671/16) oordeelde dat Hof immers dat zelfs stedenbouwkundige verordeningen als plan of programma moeten worden beschouwd.

A.4.4. De Vlaamse Regering herhaalt dat de bestreden regeling wel bijdraagt tot de bescherming van het leefmilieu. De verzoekende partijen schatten de draagwijdte van de bestreden regeling verkeerd in. De decreetgever heeft enkel willen verduidelijken dat een aantal welomschreven nevenactiviteiten vanuit stedenbouwkundig oogpunt als niet principieel strijdig met de gewestplanbestemming « ontginningsgebied » of de gebiedsaanduiding « gebied voor de winning van oppervlaktedelfstoffen » moeten worden beschouwd. Een dergelijke regeling kan niet als een « plan » of een « programma » in de zin van de Plan-m.e.r.-richtlijn worden beschouwd.

Bovendien heeft de decreetgever met de bestreden regeling niet de plan-m.e.r.-verplichting trachten uit te hollen of te omzeilen. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat de bestreden regeling aanzienlijke milieueffecten zal hebben, dus kon de decreetgever redelijkerwijs ervan uitgaan dat er geen plan-m.e.r. diende te worden opgesteld. De voormelde vaststelling is tevens in overeenstemming met de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof in zijn arrest nr. 101/2018.

A.5.1. Als derde middel voeren de verzoekende partijen een schending aan van artikel 23 van de Grondwet doordat de bestreden artikelen van het decreet van 8 december 2017 een aanzienlijke vermindering van het beschermingsniveau inzake leefmilieu zouden inhouden. Het uitsluiten van een inspraakmoment voor het publiek en het gebrek aan milieueffectenrapportage en een passende beoordeling bij de uitbreiding van de mogelijkheden in een ontginningsgebied, gecombineerd met de vaststelling dat de nieuw toegelaten activiteiten een duidelijk industrieel karakter hebben, geen verband tonen met het ontginningsgebied zelf en in elk geval de te realiseren nabestemming in het gedrang brengen, zorgen voor een procedurele en inhoudelijke aantasting van het voorgaande beschermingsniveau inzake leefmilieu die niet in overeenstemming kan worden gebracht met het in artikel 23 van de Grondwet vervatte *standstill*-beginsel.

Naar analogie met het arrest nr. 137/2006 menen de verzoekende partijen dat alle procedurele beschermingsvormen vervallen, zonder dat de wetgever een andere vorm van garantie en/of bescherming biedt.

Volgens de verzoekende partijen zouden tevens vraagtekens moeten worden geplaatst bij de wenselijkheid en inpasbaarheid van de verwerking van extern aangevoerde afvalstoffen in de ontginningsgebieden, welke worden gekenmerkt door een reeds vooraf vastgestelde nabestemming. Het toelaten van industriële

afvalverwerkingsactiviteiten in dergelijke gebieden bemoeilijkt op onevenredige wijze de uiteindelijk te bereiken nabestemming, zonder dat hiervoor een geldige reden voorhanden is.

A.5.2. De Vlaamse Regering meent dat er geen sprake is van een « procedurele aantasting » van het beschermingsniveau. De bestreden regeling heeft een veel beperktere draagwijdte dan de regeling die werd aangevochten in het arrest nr. 137/2006. Zij heeft niet tot doel een bepaald gewestplan of ruimtelijk uitvoeringsplan te herzien, maar strekt louter ertoe binnen een bepaalde gebiedsaanduiding te bepalen welke activiteiten er vanuit stedenbouwkundig oogpunt, naast de ontginning zelf, mogen plaatsvinden. De bestreden regeling dient zo te worden opgevat dat de hoofdbestemming van het gebied, noch de eventuele nabestemming ervan, in het gedrang kan komen. De ontginning moet in elk geval de hoofdactiviteit blijven en de eventuele afwijkingen van de in de gewestplannen of ruimtelijke uitvoeringsplannen opgenomen stedenbouwkundige voorschriften zullen slechts marginaal kunnen zijn.

Ook de opmerking van de verzoekende partijen dat de « nieuw toegelaten activiteiten een duidelijk industrieel karakter hebben [...] en in alle geval de te realiseren nabestemming in het gedrang breng[en] » kan volgens de Vlaamse Regering niet worden gevolgd. De verzoekende partijen brengen geen enkel element aan dat daarop wijst. Er is geen enkele indicatie dat de bestreden bepalingen zouden beogen om activiteiten met « een duidelijk industrieel karakter » toe te laten, laat staan dat die activiteiten « geen verband houden met het ontginningsgebied zelf ».

In ondergeschikte orde voert de Vlaamse Regering aan dat de aanzienlijke achteruitgang van het beschermingsniveau verband houdt met redenen van algemeen belang. De bestreden regeling is immers ingegeven door motieven die verband houden met de bescherming van het leefmilieu, waardoor de bestreden artikelen tegemoetkomen aan de beleidsdoelstelling van de Vlaamse Regering om de beschikbare voorraden primaire delfstoffen zuinig, doelmatig en optimaal aan te wenden. De decreetgever, die in deze materie over een ruime beoordelingsvrijheid beschikt, kan bijgevolg, zonder het *standstill*-beginsel in artikel 23 van de Grondwet te schenden, oordelen dat het noodzakelijk is om het in de op de gewestplannen aangewezen ontginningsgebieden expliciet mogelijk te maken dat, naast de ontginning van primaire grondstoffen, ook kan worden overgegaan tot de mechanische bewerking van de ontgonnen delfstoffen en de verrijking van de ontgonnen delfstoffen door menging met afbraakstoffen in het kader van een duurzame materialenkringloop.

De Vlaamse Regering meent derhalve dat ook het derde middel ongegrond is.

A.5.3. De verzoekende partijen menen dat niet kan worden aanvaard dat de bestreden artikelen niet tot doel zouden hebben een bepaald gewestplan of ruimtelijk uitvoeringsplan te herzien. In de praktijk heeft de aan- of afwezigheid van een mechanische verwerkingsactiviteit ernstige gevolgen voor de leefkwaliteit van de omwonenden.

A.5.4. De Vlaamse Regering herhaalt dat de bestreden regeling geen ernstige gevolgen zal hebben voor de leefkwaliteit van de omwonenden, en dat de verzoekende partijen niet aantonen hoe de nabestemming van de betrokken gebieden in het gedrang zou kunnen komen.

- B -

B.1.1. De artikelen 68 en 69 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving (hierna : het decreet van 8 december 2017), bepalen :

« Art. 68. In titel IV, hoofdstuk IV, afdeling 1, van [de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening], gewijzigd bij de decreten van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt een onderafdeling 7/3 ingevoegd, die luidt als volgt :

‘ Onderafdeling 7/3. - Handelingen in ontginningsgebieden ’.

Art. 69. In dezelfde codex wordt in onderafdeling 7/3, ingevoegd bij artikel 68, een artikel 4.4.8/3 ingevoegd, dat luidt als volgt :

‘ Art. 4.4.8/3. In de op de gewestplannen aangewezen ontginningsgebieden en de gebieden die vallen onder de subcategorie van gebiedsaanduiding “ gebied voor de winning van oppervlakedelfstoffen ” zijn naast de ontginning van primaire grondstoffen ook volgende handelingen toegelaten, met inbegrip van de daartoe benodigde wegneembare constructies, voor zover de eventuele nabestemming van het gebied niet in het gedrang gebracht wordt :

1° de mechanische bewerking van de ontgonnen delfstoffen;

2° de verrijking van de ontgonnen delfstoffen door menging met afbraakstoffen in het kader van een duurzame materialenkringloop in de zin van artikel 3, 22°, van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalstromen en afvalstoffen. ’ ».

B.1.2. Met de bestreden artikelen 68 en 69 van het decreet van 8 december 2017, die het resultaat zijn van de amendementen 24 en 25, beoogde de decreetgever de basisdoelstelling inzake het beheer van oppervlakedelfstoffen te bereiken, door « op een duurzame wijze te voorzien in de oppervlakedelfstoffen die nodig zijn om aan de huidige en toekomstige maatschappelijke behoefte aan materialen te voldoen » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2016-2017, nr. 1149/3, p. 24) :

« Met dit voorstel wordt het mogelijk om ook in [ontginningsgebieden], naast de ontginning van de primaire grondstoffen ook over te gaan tot mechanische bewerking van de ontgonnen delfstoffen. Tijdelijke infrastructuur voor de ontginningsactiviteit en de mechanische behandeling van de ontgonnen delfstoffen is toegelaten. Die constructies dienen na ontginning te worden verwijderd.

In het kader van een duurzame materialenkringloop wordt ook de mogelijkheid geboden om deze handelingen te combineren met de verrijking van de ontgonnen delfstoffen door menging met afbraakstoffen (bijvoorbeeld het aanmaken van granulaten bestaande uit ter plaatse gewonnen delfstoffen en gerecycleerd bouw- en sloopafval). Machines, materialen en materieel die daartoe vereist zijn (bijvoorbeeld een breekinstallatie, een zeefinstallatie enzovoort) zijn inherent met dergelijke materialenkringloop verbonden. De ontginning moet de hoofdactiviteit blijven, het verrijken van de delfstof een nevenactiviteit » (*ibid*).

B.2. Het eerste middel is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 6 tot 8 van het Verdrag betreffende de toegang tot informatie, inspraak en besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (hierna : Verdrag van Aarhus).

De verzoekende partijen bekritisieren het verschil in behandeling dat wordt ingevoerd tussen burgers, naargelang zij al dan niet in de buurt van een ontginningsgebied of een gebied voor de winning van oppervlakedelfstoffen wonen. Burgers die in de buurt van een dergelijk gebied wonen, hebben nooit inspraak gehad in de nieuwe exploitatiemogelijkheden die decretaal zijn ingevoerd voor ontginningsgebieden en gebieden voor de winning van oppervlakedelfstoffen, terwijl burgers die in de buurt van andere bestemmingsgebieden wonen, inspraak hebben wanneer nieuwe mogelijkheden zouden worden gecreëerd aangezien die creatie enkel toegestaan is door de aanneming van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

B.3. De artikelen 6 tot 8 van het Verdrag van Aarhus bepalen :

« Artikel 6

Inspraak in besluiten over specifieke activiteiten

1. Elke Partij :

a) past de bepalingen van dit artikel toe ten aanzien van besluiten over het al dan niet toestaan van voorgestelde activiteiten vermeld in bijlage I;

b) past, in overeenstemming met haar nationale wetgeving, de bepalingen van dit artikel ook toe op besluiten over niet in bijlage I vermelde voorgestelde activiteiten die een aanzienlijk effect op het milieu kunnen hebben. Hiertoe bepalen de Partijen of een dergelijke voorgestelde activiteit onder deze bepalingen valt, en

c) kan, indien haar nationale wetgeving hierin voorziet, per geval besluiten de bepalingen van dit artikel niet toe te passen op voorgestelde activiteiten voor nationale defensiedoeleinden, indien die Partij meent dat een dergelijke toepassing op deze doeleinden van nadelige invloed zal zijn.

2. Het betrokken publiek wordt, bij openbare bekendmaking of, indien van toepassing, individueel, vroegtijdig in een milieubesluitvormingsprocedure, en op adequate, tijdige en doeltreffende wijze, geïnformeerd over onder meer :

a) de voorgestelde activiteit en de aanvraag waarover een besluit zal worden genomen;

b) de aard van mogelijke besluiten of het ontwerp-besluit;

c) de voor de besluitvorming verantwoordelijke overheidsinstantie;

d) de beoogde procedure, met inbegrip van, in de gevallen waarin deze informatie kan worden verstrekt :

- i)* de aanvraag van de procedure;
- ii)* de mogelijkheden voor inspraak van het publiek;
- iii)* de tijd en plaats van een beoogde openbare hoorzitting;
- iv)* een aanduiding van de overheidsinstantie waarvan relevante informatie kan worden verkregen en waarbij de relevante informatie voor het publiek ter inzage is gelegd;
- v)* een aanduiding van de betreffende overheidsinstantie of enig ander officieel lichaam waarbij opmerkingen of vragen kunnen worden ingediend en van het tijdschema voor het doorgeven van opmerkingen of vragen; en
- vi)* een aanduiding van welke voor de voorgestelde activiteit relevante milieu-informatie beschikbaar is; en
- e)* het feit dat de activiteit voorwerp is van een nationale of grensoverschrijdende milieueffectrapportage.

3. De inspraakprocedures omvatten redelijke termijnen voor de verschillende fasen, die voldoende tijd laten voor het informeren van het publiek in overeenstemming met het voorgaande tweede lid en voor het publiek om zich gedurende de milieu-besluitvorming doeltreffend voor te bereiden en deel te nemen.

4. Elke Partij voorziet in vroegtijdige inspraak, wanneer alle opties open zijn en doeltreffende inspraak kan plaatsvinden.

5. Elke Partij zou, indien van toepassing, potentiële aanvragers aan dienen te moedigen het betrokken publiek te identificeren, discussies aan te gaan en informatie te verstrekken betreffende de doelstellingen van hun aanvraag alvorens een vergunning aan te vragen.

6. Elke Partij stelt aan de bevoegde overheidsinstanties de eis dat zij het betrokken publiek voor inzage toegang verschaffen, op verzoek wanneer het nationale recht dit vereist, kosteloos en zodra deze beschikbaar wordt, tot alle informatie die relevant is voor de in dit artikel bedoelde besluitvorming die beschikbaar is ten tijde van de inspraakprocedure, onverminderd het recht van Partijen te weigeren bepaalde informatie bekend te maken in overstemming met het derde en vierde lid van artikel 4. De relevante informatie omvat ten minste, en onverminderd de bepalingen van artikel 4 :

- a)* een beschrijving van het terrein en de fysieke en technische kenmerken van de voorgestelde activiteit, met inbegrip van een prognose van de verwachte residuen en emissies;
- b)* een beschrijving van de belangrijkste effecten van de voorgestelde activiteit op het milieu;
- c)* een beschrijving van de beoogde maatregelen om de effecten, met inbegrip van emissies, te voorkomen en/of te verminderen;

d) een niet-technische samenvatting van het voorgaande;

e) een schets van de voornaamste door de aanvrager bestudeerde alternatieven, en

f) in overeenstemming met de nationale wetgeving, de voornaamste aan de overheidsinstantie uitgebrachte rapporten en adviezen op het tijdstip waarop het betrokken publiek dient te worden geïnformeerd in overeenstemming met het voorgaande tweede lid.

7. Inspraakprocedures bieden het publiek de mogelijkheid schriftelijk of, indien van toepassing, tijdens een hoorzitting of onderzoek met de verzoeker, alle opmerkingen, informatie, analyses of meningen naar voren te brengen die het relevant acht voor de voorgestelde activiteit.

8. Elke Partij waarborgt dat in het besluit naar behoren rekening wordt gehouden met het resultaat van de inspraak.

9. Elke Partij waarborgt dat, wanneer het besluit is genomen door de overheidsinstantie, het publiek terstond over het besluit wordt ingelicht in overeenstemming met de toepasselijke procedures. Elke Partij maakt de tekst van het besluit toegankelijk voor het publiek tezamen met de redenen en overwegingen waarop het besluit is gebaseerd.

10. Elke Partij waarborgt dat, wanneer een overheidsinstantie de voorwaarden voor het uitvoeren van een in het eerste lid bedoelde activiteit heroverweegt of aanpast, de bepalingen van de leden 2 tot en met 9 van dit artikel dienovereenkomstig worden toegepast, waar dit van toepassing is.

11. Elke Partij past, binnen het kader van haar nationale wetgeving, voor zover mogelijk en passend, bepalingen van dit artikel toe op besluiten over het al dan niet toestaan van de introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen.

Artikel 7

Inspraak betreffende plannen, programma's en beleid betrekking hebbende op het milieu

Elke Partij treft passende praktische en/of andere voorzieningen voor inspraak voor het publiek gedurende de voorbereiding van plannen en programma's betrekking hebbende op het milieu, binnen een transparant en eerlijk kader, na het publiek de benodigde informatie te hebben verstrekt. In dit kader wordt artikel 6, derde, vierde en achtste lid toegepast. Het publiek dat kan inspreken wordt door de betreffende overheidsinstantie aangewezen met inachtneming van de doelstellingen van dit Verdrag. Voor zover passend spant elke Partij zich in om, bij de voorbereiding van beleid betrekking hebbende op het milieu mogelijkheden te scheppen voor inspraak.

Artikel 8

Inspraak tijdens de voorbereiding van uitvoerende regelingen en/of algemeen toepasselijke wettelijk bindende normatieve instrumenten

Elke Partij tracht doeltreffende inspraak in een passend stadium te bevorderen, en terwijl opties nog openstaan, gedurende de voorbereiding door overheidsinstanties van uitvoerende regelingen en andere algemeen toepasselijke wettelijk bindende regels die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu. Hiertoe zouden de volgende stappen dienen te worden genomen :

a) er zouden voor doeltreffende inspraak toereikende termijnen dienen te worden vastgesteld;

b) ontwerp-regels zouden dienen te worden gepubliceerd of anderszins aan het publiek beschikbaar te worden gesteld; en

c) het publiek zou in de gelegenheid dienen te worden gesteld opmerkingen te maken, rechtstreeks of via representatieve overlegorganen.

Met het resultaat van de inspraak wordt zoveel mogelijk rekening gehouden ».

B.4.1. Al die bepalingen bevatten verplichtingen tot inspraak van het publiek. Artikel 6 regelt de inspraak in besluiten over specifieke activiteiten, de artikelen 7 en 8 regelen de inspraak van het publiek bij respectievelijk plannen, programma's en beleid en regelgeving.

B.4.2. Wat betreft de mogelijke toepasbaarheid van artikel 6 van het Verdrag van Aarhus op de decretale wijziging van de toegelaten handelingen in het bestemmingsgebied « ontginningsgebied », moet worden vastgesteld dat het mechanisch bewerken van de ontgonnen delfstoffen en het verrijken van ontgonnen delfstoffen door menging van afbraakstoffen niet is opgenomen in bijlage I van het Verdrag van Aarhus. Evenwel dienen de bepalingen van artikel 6 ook te worden toegepast, in overeenstemming met de nationale wetgeving, op besluiten over niet in bijlage I vermelde voorgestelde activiteiten die een aanzienlijk effect op het milieu kunnen hebben (artikel 6, lid 1, b).

Wat de toepasbaarheid van artikel 7 van het Verdrag van Aarhus betreft, wordt in de « Aanbevelingen van Maastricht voor het bevorderen van daadwerkelijke inspraak in besluitvorming in milieuaangelegenheden » gepreciseerd dat hoewel artikel 7 zelf geen definitie bevat van de begrippen « plannen en programma's », een brede interpretatie aangewezen is, waardoor elke vorm van strategische beslissing wordt gevat, inzonderheid :

« (a) die welke aan wetgevende, regelgevende of administratieve voorschriften is onderworpen;

(b) die welke door een overheid wordt voorbereid en/of aangenomen of door een overheid wordt voorbereid met het oog op de aanneming, via een formele procedure, door een parlement of een regering;

(c) die welke een georganiseerd en gecoördineerd systeem aangeeft dat :

(i) vaak op bindende wijze, het kader vaststelt voor bepaalde categorieën van specifieke activiteiten;

(ii) gewoonlijk niet volstaat om een individuele activiteit te verrichten zonder een individuele toelatingsbeslissing » (*ibid.*, p. 50) (eigen vertaling).

Ook het begrip « beleid » wordt in het Verdrag niet gedefinieerd, maar opnieuw wordt een brede interpretatie aangewezen geacht, waarmee elke strategische beslissing dat geen plan of programma is, wordt bedoeld (*ibid.* p. 51).

Wat de toepasbaarheid van artikel 8 van het Verdrag van Aarhus betreft, dient te worden opgemerkt dat als de nationale wetgeving niet voorziet in een publieke deelname aan de totstandkoming van wetgeving, het aangewezen is in een mechanisme of criteria te voorzien zodat kan worden geëvalueerd of een wet een aanzienlijke weerslag kan hebben op het milieu en dus onder het toepassingsgebied van artikel 8 van het Verdrag van Aarhus valt (*ibid.*, p. 56).

B.5.1. Het in het middel uiteengezette verschil in behandeling berust op een objectief criterium, te weten de vaststelling of men al dan niet in de buurt van een bestemmingsgebied « ontginningsgebied » of « gebied voor de winning van oppervlakedelfstoffen » woont. Enkel de burgers in de buurt van die gebieden hebben niet de mogelijkheid gehad hun recht op inspraak uit te oefenen, terwijl de mogelijkheid tot inspraak wel bestaat voor burgers die in de buurt van een ander bestemmingsgebied wonen en terwijl die mogelijkheid tot inspraak hun een waarborg biedt voor de vrijwaring van het recht op bescherming van een gezond leefmilieu (artikel 23, derde lid, 4°, van de Grondwet).

B.5.2. De decreetgever wenste met de bestreden artikelen 68 en 69 van het decreet van 8 december 2017 de duurzame ontwikkeling en de duurzame materialenkringloop te bevorderen in ontginningsgebieden en gebieden voor de winning van oppervlakedelfstoffen (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2016-2017, nr. 1149/3, p. 24). Die redengeving kan eveneens worden toegepast op andere bestemmingsgebieden aangezien ook in die andere

bestemmingsgebieden de duurzame ontwikkeling en het creëren van een duurzame materialenkringloop het toestaan van bijkomende exploitatiemogelijkheden zou kunnen verantwoorden.

B.5.3. Door ofwel in een ontginningsgebied ofwel in een gebied voor de winning van oppervlakedelfstoffen het mechanisch bewerken van ontgonnen delfstoffen en het verrijken van ontgonnen delfstoffen toe te laten, houdt dit niet alleen een constante aanwezigheid van machines, materialen en materieel in (*ibid.*), maar ook een constante aan- en afvoer van afvalstoffen, hetgeen een aanzienlijke weerslag op het milieu zal hebben, zelfs indien de verrijking van de delfstof een nevenactiviteit moet blijven.

B.5.4. Weliswaar is erin voorzien dat, enerzijds, het bestemmingsgebied « ontginningsgebied » of « gebied voor de winning van oppervlakedelfstoffen » slechts een tijdelijk karakter heeft, aangezien na de stopzetting van de ontginningen de oorspronkelijke of toekomstige bestemming, die door de grondkleur op het plan is aangegeven, moet worden geëerbiedigd, en dat, anderzijds, voorwaarden voor de sanering van de plaats moeten worden opgelegd opdat de aangegeven bestemming kan worden gerealiseerd (artikel 17.6.3, derde lid, van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen).

B.5.5. Echter, ondanks die waarborgen, heeft de door middel van de bestreden artikelen veroorzaakte aanzienlijke weerslag op het milieu voor de verzoekende partijen een dermate nadelig effect, dat niet kan worden aanvaard dat zij te dezen geen enkele inspraakmogelijkheid hadden.

Bovendien wordt *normaliter* de uitbreiding van exploitatiemogelijkheden van bestemmingsgebieden bereikt via de aanneming van een ruimtelijk uitvoeringsplan, waar inspraakmogelijkheden wel aanwezig zijn, zoals nader bepaald in hoofdstuk II (« Ruimtelijke uitvoeringsplannen ») in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

B.6. Het eerste middel is gegrond.

B.7. Vermits het onderzoek van de andere middelen niet zou kunnen leiden tot een ruimere vernietiging, dienen zij niet te worden onderzocht.

Om die redenen,

het Hof

vernietigt de artikelen 68 en 69 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving.

Aldus gewezen in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 18 oktober 2018.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschant

A. Alen